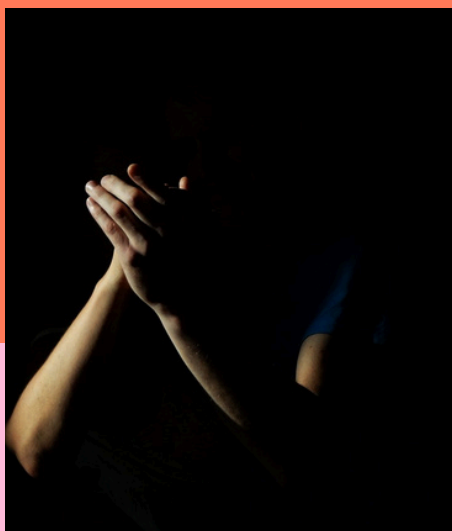

NEVIDLJIVI ŽIVOTI:

Osobe bez državljanstva

INDEX O BEZDRŽAVLJANSTVU I USPOREDBA PRAKSI U REGIJI

European
Network on
Statelessness

INFORMATIVNO PRAVNI CENTAR

Autorica: Anja Ostopan
Urednica: Nataša Kovačević

Izdaje:

Informativno pravni centar

Juraja Dobrile 34, Slavonski Brod

Tel./Fax.: 035/448-533; 035/449-715

Ured Nova Gradiška: M. A. Relkovića 3; 099/285-0013

Ured Sisak: Franje Lovrića 11; 099/385-4423

info@ipc.com.hr

<https://ipcentar.hr/>

SADRŽAJ

2

Tko su osobe bez državljanstva?

3

Pravni okvir

4

Međunarodni standardi

5

Pravni okvir bezdržavljanstva u Hrvatskoj

7

Index o bezdržavljanstvu

8

Usporedba praksi u regiji

9

Međunarodni i regionalni instrumenti

10

Podaci o osobama bez državljanstva

11

Utvrđivanje bezdržavljanstva

12

Detencija - zadržavanje u svrhu udaljenja

13

Prevenција i smanjenje bezdržavljanstva

14

Zaključci: Od nevidljivosti do jednakosti

TKO SU OSOBE BEZ DRŽAVLJANSTVA?

Državljanstvo predstavlja pravnu vezu između pojedinca i države. Ono pruža osjećaj sigurnosti i identiteta, ali i, što je važnije, mogućnost ostvarivanja različitih prava. Milijuni ljudi diljem svijeta žive bez državljanstva jer ih niti jedna država sukladno svom nacionalnom zakonodavstvu ne smatra svojim državljanima. UNHCR-ovo izvješće iz 2023. godine govori o 4,4 milijuna osoba bez državljanstva koje žive u gotovo svakoj državi i regiji svijeta iako je stvarna brojka puno veća jer se osobe bez državljanstva uglavnom ne evidentiraju u državama u kojima žive.

PUT DO BEZDRŽAVLJANSTVA

Najčešći uzroci bezdržavljanstva su: rođenje bez državljanstva, neupisivanje u matične knjige rođenih, nemogućnost ispunjavanja određenih uvjeta za stjecanje državljanstva, nastanak novih država na teritoriju starih, manjkavi ili diskriminirajući zakoni o državljanstvu, oduzimanje državljanstva, raseljavanje, prisilne migracije i dr.

PREPREKE I IZAZOVI

Osobe bez državljanstva suočavaju se s brojnim izazovima koji se razlikuju ovisno o državi u kojoj žive, ali su gotovo svugdje prisutna ograničenja, a nerijetko i potpuna uskraćivanja prava. Među najčešćim preprekama su otežan ili onemogućen pristup obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti i zaposlenju, nemogućnost slobodnog kretanja unutar ili izvan zemlje prebivališta, ograničen pristup sudskoj zaštiti, poteškoće u sklapanju braka i priznavanju roditeljstva, kao i nemogućnost ostvarivanja prava iz sustava socijalne skrbi.

PRAVNI OKVIR

Iako Opća deklaracija o ljudskim pravima jamči pravo svakog čovjeka na državljanstvo, milijuni ljudi diljem svijeta to pravo ne mogu ostvariti. Problemi koje uzrokuje bezdržavljanstvo pokušali su se riješiti sklapanjem međunarodnih sporazuma pa je tako nakon I. svjetskog rata uvedena tzv. Nansenova putovnica (1922.g.), a u okviru UN-a donesene su Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva (1954.) i Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva (1961.), kojih je i RH potpisnica, a s kojima je usklađen i Zakon o hrvatskom državljanstvu.

KONVENCIJA O PRAVNOM POLOŽAJU OSOBA BEZ DRŽAVLJANSTVA IZ 1954. G.

Konvencijom je utvrđen pojam “osobe bez državljanstva” te im se jamče određena prava od kojih je najznačajnije pravo na izdavanje osobnih i putnih isprava.

KONVENCIJA O SMANJENJU SLUČAJEVA BEZDRŽAVLJANSTVA IZ 1961. G.

Konvencija je usmjerena na strategiju smanjenja bezdržavljanstva te zahtijeva da se uspostave zaštitne mjere u nacionalnim zakonodavstvima.

MEĐUNARODNI STANDARDI

Opća skupština UN-a povjerila je zadatak UNHCR-u (Visokom povjereniku Ujedinjenih naroda za izbjeglice) nadzor nad provedbom konvencija o bezdržavljanstvu. U okviru UNHCR-a, s ciljem poboljšanja položaja osoba bez državljanstva i pristupa osnovnim pravima, izrađene su smjernice te naglašene sljedeće mjere: **prepoznavanje bezdržavljanstva, sprječavanje bezdržavljanstva, smanjenje bezdržavljanstva i zaštita osoba bez državljanstva.**

Međunarodni standardi naglašavaju važnost suradnje među državama kako bi se osiguralo poštivanje prava osoba bez državljanstva i spriječilo njihovo daljnje marginaliziranje kroz učinkovitu implementaciju pravnih i administrativnih mehanizama.

Potrebno je unaprijediti nacionalna zakonodavstva; promicati suradnju među državama, međunarodnim i nevladinim organizacijama radi razmjene najboljih praksi i identifikacije osoba bez državljanstva; podići svijest javnosti o izazovima s kojima se suočavaju osobe bez državljanstva; uvesti administrativne mjere koje olakšavaju prijavu rođenja i izdavanje osobnih dokumenata, posebno za djecu, kako bi se spriječio nastanak novih slučajeva bezdržavljanstva, s posebnim naglaskom na ranjive skupine poput izbjeglica, migranata i manjinskih skupina.

Kroz ovakve koordinirane napore moguće je osigurati trajna rješenja za osobe bez državljanstva, omogućujući im punu integraciju u društvo i pristup temeljnim ljudskim pravima.

PRAVNI OKVIR BEZDRŽAVLJANSTVA U HRVATSKOJ

U RH ne postoji jedinstveni zakon koji bi sveobuhvatno uređivao pravni položaj osoba bez državljanstva, stoga se ova pitanja djelomično rješavaju kroz odredbe različitih zakona i UN-ovih konvencija, koje je RH potpisala i uskladila sa Zakonom o hrvatskom državljanstvu.

Zakon o hrvatskom državljanstvu propisuje nekoliko ključnih odredbi:

- Dijete stranog državljanstva ili bez državljanstva stječe hrvatsko državljanstvo podrijetlom ako ga posvoje hrvatski državljani (čl. 4.)
- Osoba rođena u inozemstvu, čiji je jedan roditelj u trenutku njezina rođenja hrvatski državljani, ali do navršene 21. godine života nije prijavljena radi upisa u evidenciju kao hrvatski državljani, stječe hrvatsko državljanstvo ako bi ostala bez državljanstva (čl. 5).
- Hrvatsko državljanstvo stječe dijete koje je rođeno ili nađeno na području Republike Hrvatske, ako su mu oba roditelja nepoznata ili su nepoznatog državljanstva ili su bez državljanstva (članak 7.)
- Prirođenjem može steći hrvatsko državljanstvo stranac koji je podnio zahtjev za primanje u hrvatsko državljanstvo, između ostaloga, pod uvjetom da ima otpust iz stranog državljanstva ili da podnese dokaz da će otpust dobiti ako bude primljen u hrvatsko državljanstvo te se smatra da je navedenoj pretpostavci udovoljeno ako je zahtjev podnijela osoba koja je bez državljanstva ili koja će ga prema zakonu zemlje čiji je državljani izgubiti samim prirođenjem (čl. 8.)
- Također, prirođenjem stječe hrvatsko državljanstvo maloljetno dijete, između ostaloga, ako prirođenjem stječe državljanstvo samo jedan od roditelja, drugi je bez državljanstva ili nepoznatog državljanstva, a dijete živi u inozemstvu (čl. 13.).

Osobe bez državljanstva mogu dobiti putne isprave prema **Zakonu o strancima**, koji također propisuje njihova prava na međunarodnu zaštitu te ih definira kao osobe koje ni jedna država sukladno svom nacionalnom zakonodavstvu ne smatra svojim državljanima.

Zakonom o međunarodnoj i privremenoj zaštiti utvrđeno je

- da tražitelj međunarodne zaštite može biti i osoba bez državljanstva (čl. 4.);
- načelo zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja odnosi se i na osobe bez državljanstva (čl. 6.);
- osoba bez državljanstva koja je nezakonito ušla u RH, a došla je izravno s područja na kojem je proganjana ili je izložena ozbiljnoj nepravdi, pod uvjetima propisanim Zakonom, neće se kazniti zbog nezakonitog ulaska ili boravka ako bez odgode izrazi namjeru te opravda razloge nezakonitog ulaska ili boravka (čl. 8.);
- postupovna radnja izražavanja namjere traženja zaštite osoba bez državljanstva (čl. 33.);
- podnošenje naknadnog zahtjeva (čl. 47.);
- preseljenje, humanitarni prihvrat i premještanje osobe bez državljanstva (čl. 48.);
- poništenje međunarodne zaštite (članak 50.);
- pravo na informacije i pravno savjetovanje (čl. 59.);
- privremena zaštita (čl. 78.).

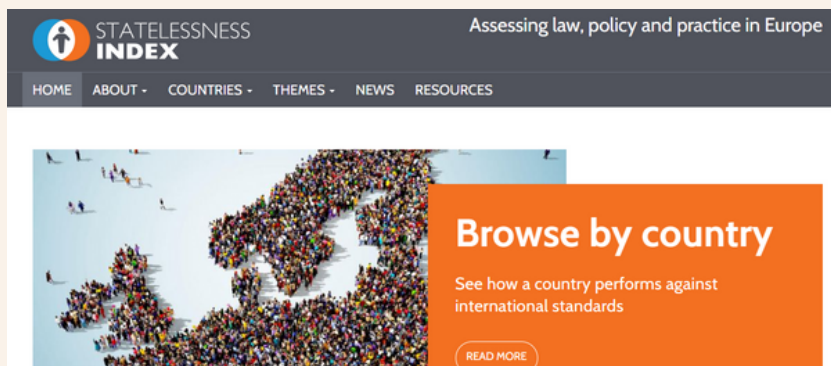
Zakon o međunarodnom privatnom pravu navodi da se osobe bez državljanstva smatraju državljanima zemlje prebivališta, a ako nemaju prebivalište ili se ono ne može utvrditi, smatraju se državljanima države s kojom su u najužoj vezi (čl. 3.)

Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći predviđa da korisnici BPP-a mogu biti djeca koja nemaju hrvatsko državljanstvo koja su zatečena u Hrvatskoj bez pratnje odraslih osoba (čl. 5.).

INDEKS O BEZDRŽAVLJANSTVU

<https://index.statelessness.eu/>

Statelessness Index je online alat za usporedbu zakonodavnih okvira, politika i praksi europskih zemalja sa svrhom zaštite osoba bez državljanstva te prevencije i smanjenja bezdržavljanstva.

Razvila ga je i održava ga Europska mreža o bezdržavljanstvu (ENS), a sadrži usporedne podatke za 32 zemlje među kojima je i Hrvatska.

Namijenjen je donositeljima odluka, vlastima, civilnom društvu, znanstvenicima i istraživačima, medijima, kao i osobama bez državljanstva i njihovim zajednicama.

Indeks omogućuje korisnicima brzo prepoznavanje područja prava i politika koja se mogu poboljšati i koja služe kao primjer dobre prakse u borbi protiv bezdržavljanstva. Ovaj alat je prvi te vrste koji pruža sveobuhvatnu i dostupnu analizu napora europskih zemalja u adresiranju bezdržavljanstva.

USPOREDBA PRAKSI U REGIJI

Područje jugoistočne Europe posebno se ističe u kontekstu bezdržavljanstva zbog složenih povijesnih i političkih zbivanja, uključujući raspad bivše Jugoslavije. Velike migracije i promjene državljanstava, uspostava novih država i donošenje različitih nacionalnih zakona o državljanstvu, uzrokovale su određene pravne praznine i nesuglasja, zbog čega mnoge osobe nisu uspjele ostvariti ili dokazati svoj pravni status.

Osobito su ranjive manjinske skupine, poput Roma, te osobe koje nisu mogle dokazati svoje državljanstvo jer nisu imale potrebne dokumente. Posebno zabrinjavaju slučajevi bezdržavljanstva koje se prenosi generacijama.

U nastavku će biti prikazana usporedba zakonskih okvira i praksi vezanih uz bezdržavljanstvo u Hrvatskoj, Srbiji, Crnoj Gori i Sloveniji, a na temelju podataka dostupnih u Statelessness Indexu.

				
	CROATIA	MONTENEGRO	SERBIA	SLOVENIA
Overview	Croatia is State party to two of the core statelessness instruments: the 1954 Convention and the 1961 Convention. It did not enter any reservations to the Conventions, and both have direct effect in domestic law. Croatia has signed but not acceded to the European Convention on Nationality, and it is not State party to the Council of Europe Convention on the Avoidance of Statelessness in Relation to State Succession. Croatia is party to all other relevant international and regional instruments except for the Convention on the Rights of Migrant Workers and their Families.	Montenegro is State Party to both the 1954 and 1961 statelessness conventions. It is also Party to the European Convention on Nationality but maintains a reservation precluding dual nationality. Montenegro is Party to all other relevant international instruments except for the Convention on the Rights of Migrant Workers and their Families, which it has signed but not acceded to. Despite not being a member of the European Union, Montenegro has incorporated the standards established by the EU Return Directive into national law.	Serbia is party to the two UN statelessness conventions, but not to the European Convention on Nationality nor the Council of Europe Convention on the Avoidance of Statelessness in Relation to State Succession. Serbia is one of few countries in Europe to have signed the Convention on the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families, but it is yet to accede to the treaty. Positively, Serbia is party to all other relevant international and regional conventions with no reservations, and these have direct effect.	Slovenia is State party to only one of the core statelessness conventions, the 1954 Convention Relating to the Status of Stateless Persons. It is not party to the 1961 Convention, the European Convention on Nationality, nor the European Convention on the Avoidance of Statelessness in Relation to State Succession. Slovenia is party to most other relevant human rights treaties without reservations impacting on statelessness and is bound by the EU Return Directive.
	READ MORE	READ MORE	READ MORE	READ MORE
1954 Convention				
1961 Convention				
Other Conventions				

Hrvatska

Ratificirala je konvencije iz 1954. i 1961. godine, ali nije pristupila nekim važnim instrumentima na razini Vijeća Europe, poput Europske konvencije o državljanstvu i Konvencije o izbjegavanju bezdržavljanstva u vezi sa sukcesijom država. Potpisnica je većine relevantnih međunarodnih instrumenata, osim Međunarodne konvencije o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji iz 1990. godine.

Srbija

Potpisnica obiju UN-ovih konvencija o bezdržavljanstvu i Konvencije o pravima svih radnika migranata i članova njihovih obitelji, iako je još nije ratificirala. Nije pristupila Europskoj konvenciji o državljanstvu niti Konvenciji Vijeća Europe o izbjegavanju bezdržavljanstva u kontekstu sukcesije država.

Crna Gora

Potpisnica obiju UN-ovih konvencija, kao i Europske konvencije o državljanstvu, uz zadržavanje rezerve koja isključuje dvojno državljanstvo. Potpisnica je većine relevantnih međunarodnih instrumenata, uključujući i Međunarodnu konvenciju o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih obitelji koja još uvijek nije usvojena.

Slovenija

Potpisnica Konvencije iz 1954. godine, ali nije pristupila Konvenciji iz 1961. godine o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva, Europskoj konvenciji o državljanstvu, niti Europskoj konvenciji o izbjegavanju bezdržavljanstva u kontekstu sukcesije država.

Hrvatska

Podaci o osobama bez državljanstva su ograničeni i utemeljeni na procjenama. Posljednji popis stanovništva iz 2021. godine bilježi 558 osoba bez državljanstva i 173 osobe s "nepoznatim državljanstvom" iako ove kategorije nisu definirane metodologijom popisa. Prema Nacionalnom planu za uključivanje Roma, 1,8% romske populacije je bez hrvatskog državljanstva, a među tražiteljima azila u 2021. godini bilo je 27 osoba bez državljanstva.

Srbija

Dostupni podaci uglavnom se odnose na osobe u riziku od bezdržavljanstva u određenim zajednicama, poput romskih. Prema popisu stanovništva iz 2022. godine, 675 osoba je bez državljanstva, što je smanjenje u odnosu na 2011. godinu. UNHCR je 2023. godine zabilježio 2.397 osoba bez državljanstva u Srbiji i na Kosovu. Međutim, nije provedeno sveobuhvatno mapiranje, a podaci o tražiteljima azila bez državljanstva su ograničeni.

Crna Gora

Podatke o broju osoba bez državljanstva evidentira Ministarstvo unutrašnjih poslova, na temelju zatraženih ili izdanih putnih isprava. Od 2022. godine, 9 osoba u Crnoj Gori ima priznat status osoba bez državljanstva, dok je 13 zahtjeva u postupku. UNCHR izvještava o ukupno 468 osoba bez državljanstva u Crnoj Gori od sredine 2022. godine. Problem nedostatka dokumenata i dalje je prisutan, posebno u zajednicama Roma i Egipćana, te je identificirano najmanje 450 osoba kojima prijeti opasnost od gubitka državljanstva.

Slovenija

Državni statistički ured Slovenije ne prikuplja podatke o osobama bez državljanstva. Ministarstvo unutarnjih poslova prikuplja podatke o osobama koje tvrde da su bez državljanstva tijekom postupaka imigracije, azila i naturalizacije, no ti podaci su ograničeni i nisu objavljivani nakon 2013. godine. UNHCR je 2021. godine zabilježio 8 osoba bez državljanstva u Sloveniji, a istraživanja su pokazala da su posebno ugrožene skupine poput Roma i osoba koje su izgubile pravni status nakon 1991. godine.

Hrvatska

U hrvatskom zakonodavstvu postoji definicija osoba bez državljanstva, ali ne postoji poseban postupak za utvrđivanje bezdržavljanstva te dodjeljivanje prava i zaštite osobama bez državljanstva, što je obvezno prema Konvenciji iz 1954. godine. Bezdržavljanstvo može biti utvrđeno ad hoc tijekom prijave za azil, dozvolu boravka ili hrvatsko državljanstvo. Međutim, ne postoje smjernice za donositelje odluka, niti informacije za podnositelja o načinu podnošenja zahtjeva za bezdržavljanstvo. Osobe bez državljanstva mogu ostvariti pravo na putnu ispravu, a ostala prava ostvaruju se ovisno o vrsti dozvole boravka.

Srbija

Ne postoji postupak za utvrđivanje bezdržavljanstva niti bilo koji drugi mehanizam za prepoznavanje i utvrđivanje bezdržavljanstva, iako je 2011. g. proveden jedan ad hoc postupak kojim je 155 osoba iz Albanije priznat status osoba bez državljanstva. Prava koja se priznaju osobama bez državljanstva obuhvaćaju pravo na putnu ispravu, pravo na rad, socijalno osiguranje, obrazovanje, besplatnu pravnu pomoć, zaštitu od diskriminacije i zdravstvenu zaštitu pod određenim uvjetima.

Crna Gora

Crna Gora je u Zakonu o strancima iz 2018. godine utvrdila postupak utvrđivanja bezdržavljanstva koji je detaljnije uređen Pravilnikom o postupku koji se pokreće po zahtjevu za utvrđivanje bezdržavljanstva. Osobe kojima je utvrđeno bezdržavljanstvo mogu dobiti dozvolu za privremeni boravak samo ako ispunjavaju opće uvjete: prihod, smještaj, zdravstveno osiguranje, osobne isprave, bez zabrane ulaska ili kaznenih osuda. Imaju pristup visokom obrazovanju, socijalnom i zdravstvenom osiguranju, hitnoj zdravstvenoj zaštiti te mogu raditi uz radnu dozvolu ili potvrdu o prijavi rada, a pravo na besplatnu pravnu pomoć imaju samo u sudskim postupcima.

Slovenija

Iako se ne provodi poseban postupak za utvrđivanje bezdržavljanstva, ono se može identificirati kroz različite upravne postupke, kao što su zahtjevi za boravak ili naturalizaciju. Podnositelji zahtjeva suočeni su s visokim standardima dokazivanja i nedostatkom pravne pomoći. Osobe bez državljanstva mogu dobiti privremeni ili stalni boravak uz stroge uvjete, a s dozvolom boravka imaju pristup samo hitnoj zdravstvenoj skrbi, obrazovanju i osnovnoj financijskoj pomoći.

Hrvatska

Detencija je dopuštena samo ako svrhu udaljenja nije moguće postići blažim mjerama. Bezdržavljanstvo se ne tretira kao okolnost koja doprinosi povećanoj ranjivosti pojedinca i nije relevantno u odlukama o detenciji. Zakon ne štiti osobe od ponovne detencije i ne postoje odredbe kojima bi se osiguralo da se ukupno vrijeme provedeno u detenciji zbraja do maksimalnog vremenskog ograničenja. Privremena detencija može trajati do 3 mjeseca, redovna detencija može trajati do 6 mjeseci i može se produljiti za još 12 mjeseci. Na odluke o detenciji moguće je podnijeti žalbu drugostupanjskom tijelu nakon čega se može pokrenuti upravni spor.

Srbija

Zakonodavstvo predviđa uvjete za zadržavanje u detenciji, uz ograničeno trajanje. Ako je udaljenje odgođeno, moguće je izdavanje privremene osobne iskaznice, a nedostatak dokumenata i nemogućnost dokazivanja identiteta mogu dovesti do produženja detencije. Bezdržavljanstvo nije pravno priznato kao relevantna okolnost pri donošenju odluka o detenciji. Detencija može trajati najduže 90 dana, uz mogućnost produljenja do 180 dana u izuzetnim slučajevima. Protiv rješenja o određivanju ili produljenju detencije nije moguća žalba, ali je moguće pokretanje upravnog spora.

Crna Gora

Bezdržavljanstvo nije pravno relevantno u odlukama o detenciji. Zakon predviđa vremensko ograničenje za detenciju, ali osobe mogu biti ponovno pritvorene. Predviđa se također i da se posebna pažnja treba posvetiti određenim ranjivim skupinama. Međutim, bezdržavljanstvo se ne spominje kao takvo niti se procjene ugroženosti vrše prije odluke o detenciji. Detencija može trajati 6, odnosno 18 mjeseci. Na odluke o detenciji moguće je podnijeti žalbu Upravnom sudu.

Slovenija

Postoje ograničenja proizvoljne detencije osoba bez državljanstva. Detencija ima vremensko ograničenje, no može se produžiti iako osoba ne može biti uklonjena bez vlastite krivnje. Osobi se može izdati dozvola boravka na šest mjeseci s pristupom osnovnim pravima nakon puštanja iz detencije. U odlukama o detenciji bezdržavljanstvo se ne smatra pravno relevantnom činjenicom. Maksimalno razdoblje detencije je 6 mjeseci plus 6 mjeseci, a detencija se može osporiti preko Upravnog suda.

Hrvatska

Ne postoji olakšan put do naturalizacije za osobe bez državljanstva, a standardni uvjeti za stjecanje državljanstva uključuju najmanje osam godina kontinuiranog prebivanja te poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma, hrvatske kulture i društvenog uređenja koje se dokazuje popunjavanjem upitnika. Ne postoje odredbe koje dopuštaju oduzimanje hrvatskog državljanstva na način koji bi doveo do bezdržavljanstva, ali određene situacije mogu rezultirati bezdržavljanstvom te se takvi slučajevi bilježe u praksi. Djelomične zaštitne mjere postoje u slučaju djece nađene na teritoriju RH, djece rođene u inozemstvu i prilikom usvajanja.

Srbija

Ne postoji pojednostavljeni ili ubrzani postupak naturalizacije za osobe bez državljanstva. Zakonska jamstva postoje za sprječavanje bezdržavljanstva u slučaju djece rođene na teritoriju ili djece srpskih državljana rođene u inozemstvu, nahočadi i posvojene djece. Međutim, postoje praznine u primjeni. Moguće je kasno registrirati rođenje, no i dalje postoji značajna prepreka da se rođenja ne mogu registrirati i izdati rodni listovi ako roditelji nemaju dokumente (osim ako ne prođu kroz dugotrajan postupak), što najviše pogađa romsku zajednicu.

Crna Gora

Osobe bez državljanstva ne mogu koristiti olakšane postupke naturalizacije, no ne moraju udovoljiti nekim uvjetima kao što su oni vezani za smještaj, prihode i znanje jezika. Zakon propisuje da dijete bez državljanstva koje je rođeno ili nađeno u Crnoj Gori stječe automatski crnogorsko državljanstvo. Zakon dopušta oduzimanje državljanstva, ali postoje zaštitne mjere za sprječavanje bezdržavljanstva u postupcima usvajanja, kao i za djecu rođenu u inozemstvu čiji roditelji su crnogorski državljani.

Slovenija

U zakonu postoje odredbe koje sprječavaju bezdržavljanstvo u slučaju nahočadi, većine posvojene djece i djece rođene u inozemstvu od slovenskih roditelja, ali postoje pravne praznine. Zaštita u Zakonu o državljanstvu koja sprječava bezdržavljanstvo kod djece rođene u Sloveniji ovisi o statusu roditelja, a ne o djetetu. Roditelji djeteta bez državljanstva rođenog na teritoriju moraju također biti bez državljanstva (ili nepoznati) kako bi dijete steklo slovensko državljanstvo. Naknadna prijava rođenja je moguća, no uz novčanu kaznu.

ZAKLJUČCI: OD NEVIDLJIVOSTI DO JEDNAKOSTI

U Hrvatskoj žive osobe bez državljanstva kao i one u riziku od gubitka državljanstva no njihovim identitet često nije utvrđen.

Osobe bez državljanstva u Hrvatskoj suočavaju se s teškoćama u ostvarivanju svojih prava i zaštite, budući da nisu prepoznate kao ranjiva skupina nego podliježu istim zakonima i praksama kao i ostali stranci.

Rješavanje slučajeva bezdržavljanstva ovisi o okolnostima svakog pojedinačnog slučaja i diskrecijskoj odluci zbog čega je važno prepoznati složenost položaja osoba bez državljanstva i pristupiti im s razumijevanjem.

IZVORI

- Konvencija o pravnom položaju osoba bez državljanstva, New York, 28. rujna 1954. godine, dostupno na <https://www.irh.hr/>
  - Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva, UN, 30. kolovoza 1961. godine, dostupno na <https://www.irh.hr/>
  - Zakon o hrvatskom državljanstvu (NN 53/91, 70/91, 28/92, 113/93, 4/94, 130/11, 110/15, 102/19, 138/21)
  - Zakon o strancima (NN 133/20)
  - Zakon o međunarodnoj i privremenoj zaštiti (NN 70/15, 127/17, 33/23)
  - Zakon o međunarodnom privatnom pravu (NN 101/17, 67/23)
  - Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 143/13, 98/19)
-
- Statelessness Index dostupan na <https://index.statelessness.eu/>
  - <https://www.unhcr.org/hr/>
  - Global trends report, UNHCR, 2022., 2023., dostupno na <https://www.unhcr.org/>
  - Analysis of the Legal Framework Concerning Stateless Persons and Persons at Risk of Statelessness in Croatia, UNHCR, 2020. dostupno na: <https://www.refworld.org/legal/natlegcomments/unhcr/2020/en/123257>
-
- fotografije preuzete s <https://pixabay.com/>